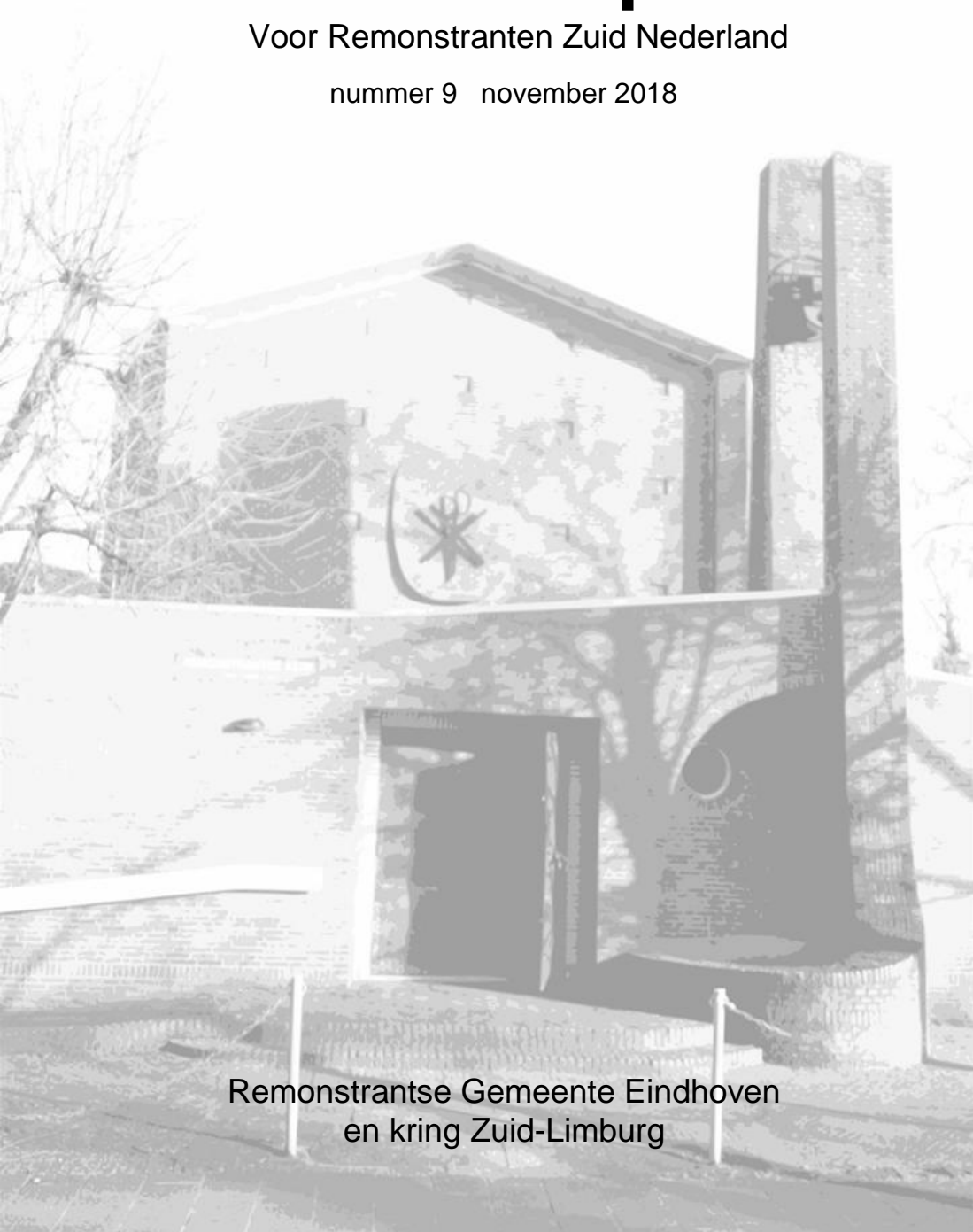


Vensters Open

Voor Remonstranten Zuid Nederland

nummer 9 november 2018



Remonstrantse Gemeente Eindhoven
en kring Zuid-Limburg



boekje open

hoe ga ik open als een boek?
ik wil mezelf eens lezen,
bladeren en kijken
hoeveel pagina's ik tel.
of ik een sprookje ben
of meer een studieboek.
zou ik mij kopen?
lenen bij de bieb?
alleen stiekem lezen
hoe ik afloop en zachtjes
terugzetten in de kast?

Ted van Lieshout

(uit: *van verdriet kun je grappige hoedjes vouwen*,
uitgeverij Leopold, 1986.)

GODSBEWIJS

In een prijswinnend essay betoogt René van Woudenberg dat het aannemelijk is dat God bestaat. Er is immers teveel orde en schoonheid in de natuur om toevallig te kunnen zijn. Het verlangen naar God als verklaring achter de dingen is een diep menselijk verlangen. Het blijkt onuitroeibaar. De verklaarzucht is een menselijk oerinstinct. We willen weten en verklaren.

Maar naar een wetenschappelijk bewijs voor het bestaan van God kun je lang zoeken. Het lijkt me bij voorbaat een heilloze onderneming. God wordt dan versmald tot een stoplap voor verschijnselen die we (nog) niet kunnen verklaren en steeds verder naar de marge gedrukt naarmate we meer weten. Bijvoorbeeld dat we ons brein zijn en geen eigen wil hebben, laat staan de vrijheid om te geloven.

Het is ook niet de goede vraag, lijkt mij. Wat we willen weten is niet zozeer of God bestaat, maar waarom er lijden is en verdriet en pijn en kwaad. En of er een doel is in het leven en meer specifiek, óns leven. Waartoe zijn wij op aarde? Op dat soort vragen geeft het vermoede bestaan van God echter evenmin een eenduidig antwoord. Niet voor niets bestaat een groot deel van de bijbel uit verhalen. Daarin vertellen mensen van vroeger hoe ze met het leven geworsteld hebben, hoe ze zich daarbij gesteund hebben gevoeld door een God, die bevrijdt en voedt, en inspireert en troost en mensen met elkaar verzoent.

Hoe dat gebeurt in die verhalen levert geen bewijs op, maar kan inspireren en bemoedigen. Werkelijk niets is te gek. We lezen over een God die zich kenbaar maakt in een brandende braamstruik, die muren van water laat stilstaan, die het voedsel als pepernoten laat regenen in de woestijn, die doven laat horen en blinden weer laat zien, en die doden weer levend maakt. Heerlijke verhalen over volhouden, strijden tegen onrecht en dan aan het langste eind trekken, op je bek gaan maar blijven geloven dat het kan, die betere wereld.

We kunnen, ook met de bijbel in de hand, het bestaan van God niet bewijzen. En dat is misschien wel beter, want ten eerste hoort religie thuis in een ander taalgebied dan dat van oorzaak en gevolg. Deze verhalen getuigen bepaald niet van een kloppende verklaringen. Ze horen thuis in de wereld van verbeelding. Ze doen een beroep op de verbeelding en verwijzen naar onbewijsbare zaken als recht, bevrijding, vrede, liefde.

En ten tweede? Nu moet ik u wat bekennen. Toen ik nog les gaf aan tieners heeft een collega van mij in de klas het bestaan van Sinterklaas bewezen. En stiekem denk ik dat ik daarmee het bewijs kan leveren dat ook God bestaat.

Mijn collega vroeg in de klas: wie van jullie gelooft dat Sinterklaas bestaat? Nul vingers. Ik geloof van wel, zei mijn collega. En dat ga ik jullie bewijzen.

En toen begon hij. Michel, vieren jullie thuis Sinterklaas? Ja? Zo, met opa en oma erbij, gezellig. En Michel, koop je dan ook een cadeautje? Jullie trekken lootjes. En mag ik vragen wie jij getrokken hebt? Zo, je moeder. En wat heb je voor haar gekocht? Een maatbeker. En, Michel, heb je die ingepakt in Sinterklaaspapier? En in de zak gedaan met een kaartje: voor mama, van Michel? Niet? O, van Sinterklaas. Ja, natuurlijk. En Michel, heb je ook een surprise gemaakt? Geen surprise, maar wel een gedicht. Mooi. En, heb je dat ondertekend met: je liefhebbende zoon Michel? Niet? O, van Sinterklaas, ja natuurlijk. Hier begint Michel te lachen. Ik snap waar u heen wilt, meneer.

Inderdaad Michel. Jij koopt een cadeautje voor je moeder als Sinterklaas, je pakt het in als Sinterklaas, je schrijft er een gedicht bij als Sinterklaas. En dan wil jij beweren dat Sinterklaas niet bestaat!?

Soms maken leerlingen briljante opmerkingen. Zo ook Michel. En, meneer, zei hij, hoe zit het dan met het bestaan van God? Stel nou hè? Stel nou dat we allemaal doen of God bestaat....

Vijftien was Michel toen en hij had het beter begrepen dan al die wetenschappers, inclusief theologen, bij elkaar. Het geeft niets dat Gods bestaan niet te bewijzen valt. We kunnen het bestaan van God immers steeds opnieuw verzinnen - en daarmee realiseren. Stel dat er geen God was, dan zou Hij/Zij/Het onmiddellijk verzonnen worden. Vergelijk het met Sinterklaas, die overigens, dat werd in die klas bewezen, wel degelijk bestaat. Wij spelen zelf immers voor Sinterklaas. En wie weet, zijn we wel bereid, als God niet bewezen kan worden, zelf voor God te spelen? (en geduld met elkaar te hebben, voor elkaar op te komen, elkaar te vergeven en lief te hebben, en samen te werken aan een betere wereld)?

Sigrid Coenradie

SPECIALE KERKDIENTEN

GASTPREDIKANT zondag 11 november

Bob Becking is geboren in 1951 in Geldrop. Als middelbare scholier volgde hij catechisatie bij ds. H.J. de Kievid en ds. T. van Dijk. Hij was tien jaar hervormd predikant. In 1991 werd Bob Becking hoogleraar in de oudtestamentische vakken in Utrecht, tot hij in 2015 met vervroegd emeritaat ging. Hij heeft een tiental boeken over de geschiedenis van en de godsdienst in Oud Israël op zijn naam staan.

Over de dienst van 11 november 2018:

"In de dienst in Eindhoven wil ik stilstaan bij de gelijkenis van de zaai-er. Mijn vraag is: gaat het in die tekst om verschillende soorten mensen, of worden fasen in het mensenleven aangeduid?"

FEESTELIJKE DIENST ter verwelkoming van **ds. Rachelle van Andel** en **ds. Sigrid Coenradie** als onze vernieuwingspredikanten

zondag 18 november 15.30 uur

locatie: Remonstrantse kerk, Dommelhoefstraat 1a, Eindhoven

Vernieuwingspredikante Rachelle van Andel doet op 3 november a.s. proponentsexamen in Amsterdam. Graag gaan de vernieuwingspredikanten samen voor in een feestelijke dienst op zondag 18 november **om 15.30 uur**.

U bent welkom vanaf 15 uur. U wordt ontvangen met koffie en thee. Na afloop kunt u met een hapje en een drankje nader kennismaken met Rachelle en haar partner, en, indien u haar intrededienst als gemeentepredikant gemist heeft, met Sigrid.

Tijdens een kick-off in januari of februari 2019 zullen Rachelle en Sigrid zich presenteren als onze vernieuwingspredikanten in een viering op Strijp-S. Daarvoor wordt u te zijner tijd uitgenodigd. Het zou fijn zijn als u bij beide speciale gelegenheden aanwezig kunt zijn. Dan weet u maar vast wie zij zijn. Dat wordt door de predikanten zeer gewaardeerd. Zij werken immers in opdracht van, in samenwerking met en vanuit onze gemeente.

Op een avond in januari, vertellen zij u graag over hun werk en hun plannen als vernieuwingspredikanten. Zo zal Rachelle binnenkort starten met haar project *De Verhalenfiets*.



PROPONENTSEXAMEN RACHELLE VAN ANDEL

Zaterdagmorgen 3 november 2018

aanvang 10.30 uur

Locatie: Vrijzinnig Centrum Vrijburg te Amsterdam

Adres: Herman Gorterstraat 31 of Diepenbrockstraat 46,
1077 WE Amsterdam

Tijdens het examen komt de proponentsscriptie van de kandidaat ter sprake. Zij zal een korte toelichting geven over het belang van deze scriptie voor haarzelf en voor de remonstranten. Daarna stellen de curatoren enkele vragen, vervolgens is er gelegenheid voor andere aanwezigen om vragen te stellen. De scriptie is vanaf 5 oktober te vinden op www.arminiusinstituut.nl, een samenvatting vindt u op de volgende pagina.

Tijdsindeling:

10.00 - 10.30 uur	Ontvangst met koffie
10.30 - 10.40 uur	Welkom door voorzitter College van Curatoren, prof. dr. Peter Nissen
10.40 - 11.10 uur	Rachelle van Andel
11.10 - 11.40 uur	Besloten bespreking van de uitgebreide curatorenvergadering
11.40 - 11.50 uur	Mededeling uitkomst overleg uitgebreide curatorenvergadering
11.50 - 12.30 uur	Liturgische bevestiging van de proponent
12.30 uur	Koffie en thee met broodjes

Prof. dr. Christa Anbeek, waarnemend rector

Zwerven tussen werelden

Wat als een remonstrant zich laat uitdagen door de bevrijdings- theologie

De afgelopen jaren zijn kerken naar de marges van de samenleving verdwenen. Voor veel mensen is de taal van gelovigen onbegrijpelijk geworden. Het dominante (media)beeld sluit niet aan bij een vrij en verdraagzaam christendom waarmee remonstranten zich profileren. Theoloog Paul Rasor stelt dat het de opdracht van geloofsgemeenschappen is om onrecht aan de kaak te stellen en hun profetische geluid te laten horen. Volgens Rasor kunnen vrijzinnige theologen daarbij leren van bevrijdingstheologen, door met hen het gesprek aan te gaan en de uitdagingen die zij laten zien serieus te nemen.

De hoofdvraag van deze scriptie luidt: 'Op welke wijze kunnen ideeën van de bevrijdingstheologie remonstrantse theologen uitdagen en verrijken om een hedendaags sociaal remonstrantisme vorm te geven?' Om deze vraag te beantwoorden wordt te rade gegaan bij (feministische) bevrijdingstheologen, het sociaal remonstrantisme en de theologie van de kwetsbaarheid van Christa Anbeek.

In de oproep van Rasor klinkt de echo door die de theoloog Herman Noordegraaf de beweging van het sociaal remonstrantisme noemt. Noordegraaf pleit voor een herwaardering van 'de vitalisering van het sociaal remonstrantisme'. Belangrijke theologen voor deze beweging in de beginperiode van het sociaal remonstrantisme waren Petrus Eldering (1868-1954) en Gerrit Jan Heering (1879-1955). Voor hen waren maatschappelijk engagement en geloof niet los verkrijgbaar. De bron van dit geloof vonden zij in een adequate lezing van het evangelie.

De urgentie van bevrijdingstheologie ligt niet in het zoeken naar een verantwoording van een redelijk geloof, maar het zoeken naar een rechtvaardige samenleving waarbij mensen hun potentie ten volle kunnen ontwikkelen. Bevrijdingstheologen keren de theologie om, en nemen als startpunt de ervaring van mensen in de marge. Christa Anbeek neemt als uitgangspunt de geleefde ervaring van mensen vanuit onze gedeelde kwetsbaarheid. Anbeek en (feministische) bevrijdingstheologen verbreden zo het repertoire van vrijzinnige theologen vanuit de verbinding tussen geleefde ervaring en academische reflectie.

De bevrijdingstheologie kan het hedendaags sociaal remonstrantisme verrijken door te zoeken naar nieuwe liturgische praktijken, oefeningen en disciplines die ons kunnen begeleiden bij deze exploratie vanuit het luisteren naar de stemmen in de marge. Juist daar kan gedeelde solidariteit ontstaan, en wordt een nieuw toekomstvisioen mogelijk waarin ieder mens tot zijn of haar recht kan komen. Dit betekent dat men telkens weer zichzelf op het spel moet durven zetten.

VAKANTIE PREDIKANT

Van 1 t/m 10 november is ds. Coenradie op vakantie. Bij dringende zaken kunt u contact opnemen met het bestuur.

54 leden/vrienden vragen wij hun kerkelijke bijdrage voor 2018

NU TE BETALEN !!

Per medio oktober zijn er 54 leden/vrienden die hun kerkelijke bijdrage voor 2018 (nog) niet hebben betaald.

Voor het voortbestaan van onze gemeente is niet alleen uw betrokkenheid maar ook uw financiële bijdrage belangrijk/onmisbaar. Ik verwacht dat u zelf op basis van deze oproep actie onderneemt en uw bijdrage overmaakt aan onze gemeente.

NL 03 ABNA 047 18 46 724.

U helpt daarmee ook de penningmeester in tijd en kosten omdat u dan geen persoonlijke brief meer ontvangt ter herinnering/aanmaning.

U bij voorbaat dankend,

Hans Sander, penningmeester.

THERMOMETER ONDERHOUDSFONDS

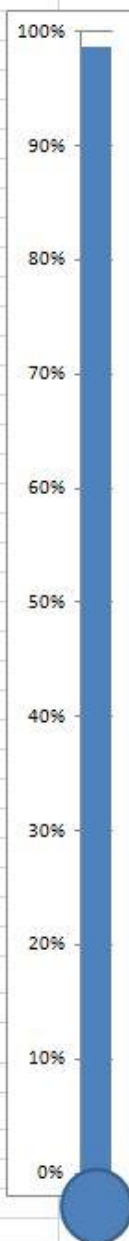
De bekende laatste loodjes....

Nog maar € 225 nodig om het doel te bereiken. Laten we proberen dat VOOR eind 2018 te halen.

Hans Sander, penningmeester

Stand van het onderhoudsfonds

	medio	oktober	2018
ontvangsten per		bedrag	
medio maart 2016		€ 150	
medio april 2016		€ 275	
medio mei 2016		€ 900	
medio juni 2016		€ 2.480	
medio jul 2016		€ 2.305	
medio aug 2016		€ 355	
medio sept 2016		€ 292	
medio okt 2016		€ 1.348	
medio nov 2016		€ 420	
medio dec 2016		€ 1.240	
eind dec 2016		€ 600	
nagekomen bijdr. dec.		€ 130	
medio febr 2017		€ 655	
medio maart 2017		€ 340	
medio april 2017		€ 40	
medio mei 2017		€ 15	
medio juni 2017		€ 115	
medio juli 2017		€ 426	
medio augustus 2017		€ 215	
medio september 2017		€ 65	
medio oktober 2017		€ 690	
medio november 2017		€ 15	
medio december 2017		€ 715	
medio februari 2018		€ 325	
medio maart 2018		€ 165	
medio april 2018		€ 290	
medio mei 2018		€ 115	
medio juni 2018		€ 1.065	
medio juli 2018		€ 295	
medio augustus 2018		€ 75	
medio september 2018		€ 619	
medio oktober 2018		€ 40	
totaal ontvangen		€ 16.775	
Doel		€ 17.000	
Percentage ontvangen			
t.o.v. het doel		99%	
Aantal leden/vrienden dat bijdroeg aan het onderhoudsfonds en collectes		58	



VAN DE REDACTIE

KOPIJ DATA VENSTERS OPEN

De redactie vraagt uw aandacht voor het volgende.

Het december nummer van Vensters Open loopt vanaf begin december tot half januari; inleveren van kopij voor dit nummer kan tot **15 november**.

De daarop volgende editie is een gecombineerd nummer voor de 2e helft van januari en heel februari. Inleveren van kopij voor dat nummer kan tot **30 december**.

Vanaf begin maart zal Vensters Open weer in het normale ritme verschijnen, kopijdatum is **15 februari**.

De redactie

AANKONDIGINGEN

LEREN VAN LUTHER

dinsdag 13 november, eerste bijeenkomst

Deze cursus wordt dit seizoen voor de tweede keer in Eindhoven gehouden. De leergang is begonnen in het seizoen 2012 - 2013 en is inmiddels uitgegroeid tot een cursus met 5 bijeenkomsten van telkens 1,5 uur. Elke leergang wordt afgesloten met het bekijken en bespreken van een film die aansluit bij het thema van dat jaar. De kosten voor cursusgeld, de tekstbundel, koffie en thee bedragen € 20,00 te voldoen bij de eerste bijeenkomst.



Cursusinhoud:

Solus Christus (alleen Christus), **Sola Gratia** (alleen uit genade), **Sola Scriptura** (alleen uit de Schrift), **Sola Fide** (alleen geloof).

In deze vier Latijnse slogans wordt Luthers revolutionaire theologie samengevat. Maar wat betekenen de vier sola's nu precies en waarom zijn ze zo fundamenteel voor een christen (nog steeds of juist nu!) in onze huidige moderne cultuur? Die vraag onderzoeken we in de vijf bijeenkomsten.

Cursusdata: 13-11, 11-12-2018 en 15-01, 12-2, 12-3-2019

Tijdstip: 's middags van 14.30 - 16.00 uur

Cursuslocatie: Oud-katholieke kerk, Boschdijk 354, Eindhoven

Aanmelden: bij ds. S. Freytag via s.freytag@gmx.net of via de telefoon 06 4395 5283

DORELU-BIJBELGESPREKSKRING onder leiding van ds. A.C. Thimm-Stelwagen
donderdag 15 november

We kijken alvast vooruit naar advent en kerst: er wordt een beeldmeditatie getoond 'Jezus' geboorte ánders'. In deze beeldmeditatie is de geschiedenis van de geboorte van Jezus met schilderijen uit drie werelddelen samengesteld: uit Amerika, Azië en Afrika. De schilderijen willen bijdragen tot een poging om het beeld van de menswording van Jezus te vervolmaken.

Na de beeldmeditatie gaan we met elkaar praten over wat we gezien hebben. Wat doet dit ons, wat is er ánders? Wat vinden we daarvan?

Om **18.00 uur** begint de avond met een maaltijd. Na het eten, om **19.00 uur** volgt het programma. De avond duurt tot **20.30 à 21.00 uur**. Indien u aan de maaltijd wilt deelnemen, gelieve dat te melden aan Lia Vos-Welsing, telefonisch: 040 224 0016 of via een e-mail naar lia.vos-welsing@xs4all.nl

U kunt ook na het eten komen, dan hoeft u zich niet van te voren op te geven.

TONEELKRING
donderdag 15 november

In deze kring zullen enkele toneelstukken, die in dit seizoen worden gespeeld in het Parktheater te Eindhoven, gezamenlijk worden bezocht. Aan de deelnemers die zich hebben opgegeven zal van te voren documentatie worden toegezonden. Na afloop van de voorstelling komen de deelnemers bijeen voor een nabespreking. Degenen die zich hebben opgegeven wordt verzocht zelf een kaartje te kopen.

Een man een man met Pierre Bokma e.a.
donderdag 15 november 2018, 20.30 uur, Philipszaal

Inlichtingen bij: Marijke Droogleever Fortuyn - Carrière
tel. 040 285 6046 e-mail: menmdf@telfort.nl
of I.M. Lerner, tel. 040 252 0406

FILMKRING 'THE IMITATION GAME (2014)'

vrijdag 16 november

Soms kunnen de mensen waar niemand iets van verwacht, onvoorstelbare dingen doen..

SCHUREN

Een echte *Filmkring*-film kan best mooi zijn maar mag gerust ook een beetje schuren. Mag best confronterend zijn; ons iets over onszelf en onze tijd leren; ons een spiegel voorhouden. Maar dan zonder buitensporig geweld en grof taalgebruik. Expliciete seks zien wij ook liever niet maar **sentimentaliteit** is pas echt taboe! Een geschikte film legt bovendien de bodem voor een goed nagesprek. Na deze inleiding wil ik *THE IMITATION GAME*, eerst aan mijn eigen *Filmkring*-filmkeuring onderwerpen. **Is dit wel een filmkring waardig exemplaar?** Mijn bevindingen:

KRITISCHE AANBEVELINGEN

Het is een spannende film over de ontraadseling van de Enigmacode. De nazi's gebruikten die o.a. om de positie van hun onderzeeërs gecodeerd te versturen. Het kraken van die code redde vele miljoenen levens en bekortte de oorlog met jaren. Een oorlogsfilm?

Het is het waargebeurde levensverhaal van **Alan Mathison Turing**, een wiskundig genie met een gecompliceerd karakter. Is dit niet weer een karikatuur van een hyperintelligente persoon met autisme? Turing is in deze film wel erg contactgestoord! Ondanks zijn enorme prestatie (hij staat aan de wieg van onze computer) wordt hij niet geëerd. Uiteindelijk maakt hij in 1954 vereenzaamd een einde aan zijn leven.

Het is een film over de vuile praktijken van de MI6, een geheime tak van de Britse geheime dienst. Een film over stoere mannen die in die vreselijke oorlog hun *finest hour* beleven.

WAT TOT NADENKEN EN NAGESPREK AANZET

BURGERMOED! De film maakt duidelijk dat de Britten erg leden onder *The Battle of Britain*. De bevolking leeft in angst. In bijna ieder gezin is wel een dode te betreuren. Zij klagen niet maar gaan na het puinruimen moedig verder met leven. Dat is een houding die heden ten dage ver van ons, *ontevreden burgers*, af staat. Zijn wij inmiddels allemaal slachtoffers die leven in een *klaagcultuur*?

GEWOON DOEN/NORMAAL ZIJN! Toch laat deze film ons ook de gevolgen van de *upper class* Britse opvoeding (*very stiff upper lip*) zien. Wij zien een jonge Turing die op kostschool gepest wordt, omdat hij *anders* is. Hij lost de moeilijkste puzzels op maar begrijpt niets van de gewone omgang tussen een groep jongens. Als volwassene heeft Alan Turing bovendien een geheim wat hem chantabel maakt, hij is *anders*, want hij is homoseksueel. Het kost hem zijn baan voor de geheime dienst. In de naoorlogse Britse samenleving is het praktiseren van homoseksualiteit strafbaar. Het wordt zijn dood. Ook in Nederland was openlijke homoseksualiteit destijds verboden.

AUTISME: EEN GAVE! Recent onderzoek van de Cambridge Universiteit bevestigt dat de diagnose autisme vaker voor lijkt te komen in een regio met een sterke ICT-sector, zoals Eindhoven. Onze geloofsgemeenschap heeft vanouds veel leden die in de *hogere* technische beroepen werkten. Onze *vernieuwingsplek* danken wij bovendien aan het feit dat Eindhoven *kennisregio* is. Onze uitdaging is om niet een fijne, in onszelf gekeerde organisatie te zijn - die niemand kent -, maar om naar buiten te treden en onze *vrijzinnige verworvenheden* te laten voeden en te delen. Hoe kunnen wij elkaar helpen om te veranderen?

Laten wij vooral kritisch naar onszelf blijven kijken! Daar kan *The Imitation Game* ons een beetje bij helpen. Maar vast ook mensen buiten onze geloofsgemeenschap. Zij zijn van harte welkom! Bij ons aan tafel is plaats voor 25 personen. Nodig ze uit om met ons mee te eten en kijken. De kerkzaal is gróóft genoeg! Ik kook een eenvoudige, voedzame, *vegetarische* maaltijd voor € 7, 50 p.p. (op de avond *constant* te voldoen). Dit is het tijdsfad:

Klaas Reijenga heeft de algemene leiding.

Vóór **donderdag 15 november** opgeven voor het eten, in de wandelgangen of per mail: klreijenga@gmail.com

Vrijdag 16 november vanaf **17.30 uur** binnen lopen en helpen met voorbereidingen zoals tafeldekken, in de soep roeren, stoelen klaarzetten.

Aan tafel om **18.00 uur**. Na gezamenlijk afruimen om **19.15 uur** met een kopje koffie/thee naar de kerkzaal voor de film. Na de film terug naar de hal. Om **21.15 uur** nagesprek.

Om **22.00 uur** is dan alles weer opgeruimd en sluiten wij af.

Truus Lodewijk

VROUWENCONTACT

dinsdag 20 november

De volgende bijeenkomst van het Vrouwencontact is dinsdag 20 november.

Eric Corsius zal de middag inleiden.

Het onderwerp zal zijn: kunst en spiritualiteit, te beginnen met Gerard Visser. Gerard Visser is cultuurfilosoof en doceerde cultuurfilosofie van 1995 tot 2015 aan de universiteit van Leiden. Hij heeft verschillende boeken geschreven o.a. over 'gelatenheid in de kunst'.

Over het onderwerp kunst en spiritualiteit publiceert Eric Corsius regelmatig.

Vanaf half 2 staat de thee klaar en het programma begint om 2 uur.

Inlichtingen bij Marijke Stoppelenburg, tel: 040-2411992,
e-mail:m.g.stoppelenburg@kpnmail.nl

COLLECTE

November

Op zondag 11, 18 en 25 november wordt er gecollecteerd voor **'Inloophuis de Eik'**.

Inloophuis "de Eik" is een ontmoetingsplaats waar mensen die zelf of in hun naaste omgeving met kanker te maken hebben of hebben gehad, zonder afspraak terecht kunnen. Voor informatie, een praatje of een gesprek, of voor het ontmoeten van andere mensen die in dezelfde situatie terecht zijn gekomen.

Nabestaanden zijn ook van harte welkom op elke werkdag om te komen kennismaken met het inloophuis. Zij kunnen ook meedoen aan de diverse creatieve en sportieve activiteiten, deelnemen aan een gespreksgroep of een lezing bijwonen.

Het inloophuis is een organisatie die de middelen om het huis te kunnen exploiteren moet verwerven uit donaties, legaten en sponsoracties. Zij werken daarom hoofdzakelijk met vrijwilligers.

Heel wat patiënten, naasten en ook nabestaanden hebben inmiddels de weg naar het inloophuis gevonden. Gezien de grote behoefte willen zij de activiteiten graag uitbreiden.

De financiële middelen zijn vaak de sleutel waar het om draait, om bestaande activiteiten te kunnen voortzetten en nieuwe activiteiten te kunnen aanbieden.

Ik kan dit collectiedoel dan ook van harte bij u aanbevelen!

Gerry Bardeel

VERSLAGEN

DENKVAKANTIE met Johan Goud en Jaap Goedegebuure

Van 17 - 22 september in Centre Erasme St. Etienne des Sorts (bij Avignon)

Als jongetje van twaalf lag ik soms nachten te piekeren over de tijd. Vragen als waar is de tijd begonnen en wat was er dan voor het begin en wat komt er daarna lieten me niet los. Ook vroeg ik me af hoe ver de sterren van ons verwijderd zijn en waar het einde is in die onmetelijke ruimte. Bij een God in de hemel kon ik me al helemaal geen voorstelling maken. Op de (remonstrantse) zondagschool kreeg ik te horen dat God liefde was. Dat is steeds voor mij een raadsel geweest. Hoe is het mogelijk dat een zogenaamde almachtige God het kwaad, de onrechtvaardigheid, het geweld in deze wereld zomaar toelaat? Allemaal vragen van een twaalfjarige die te denken geven.

Waarom stel ik zulke vragen zo weinig bij de literatuur en poëzie die ik lees?

Van 17 tot 22 september hebben Lieneke en ik samen met Harry Raap deelgenomen aan een vakantieweek waar denken over liefde het belangrijkste thema was. Een denkvakantie. Met Johan Goud, die vanuit zijn theologische, filosofische en grote kennis van literatuur zijn licht over het thema laat schijnen en Jaap Goedegebuure, een literatuurkenner bij uitstek. Geen Nederlands schrijver van formaat is aan zijn aandacht ontsnapt. Zeer recent nog is zijn biografie over Frans Kellendonk verschenen. Vier dagen hebben we 's morgens "college" gekregen, twee keer van Johan Goud en twee keer van Jaap Goedegebuure. Beide inleiders verstaan de kunst in heldere bewoordingen niet altijd eenvoudige teksten voor de toehoorders inzichtelijk te maken. Maar wat ik heel bijzonder vind, is dat ik de grondhouding van mij als 12-jarige piekeraar weer terug krijg. Natuurlijk zijn de bedoelingen van auteurs belangrijk. Tegen welke achtergronden schreven zij teksten? Laat ook hun verhaal op je inwerken.

Maar even zo belangrijk is de vraag: hoe ga jij met de teksten om en welke betekenis(sen) geef je er zelf aan. Wat heb ik aan het boek te geven? Of om het nog anders te zeggen: om te lezen moet je kunnen komen tot zelfrelativering. Of nog anders: wie leest ontmoet een ander centrum van de wereld. Samen met Johan Goud en Jaap Goedegebuure zijn wij - cursisten - door een aantal boeiende fragmenten heen gekropen, zoals “De rede van Diotima en Socrates in: Plato, Symposium”, van Martinus Nijhoff Awater” en “Het Uur U”, gedichten van Gerrit Achterberg en teksten van Frans Kellendonk.

Iedere avond was er een film. Alleen de laatste avond waren de cursisten aan de beurt. Ieder had een tekst of een lied uitgekozen dat voorgedragen werd. Tekenend voor de goed groepssfeer waren de persoonlijke ervaringen waarmee vele cursisten kwamen. Ter afwisseling heb ikzelf aan het eind lied 27a uit het liedboek met de groep gezongen: *“The lord is my light, my light and salvation, why should I fear....why should I be afraid”*.

Klaas Reijenga

BIJDRAGEN VAN GEMEENTELEDEN

JEZUS ALS DE GROOTSTE EN UNIEKE? (vervolg)

In de vorige aflevering zijn voorbeelden gegeven van de manier waarop mensen te allen tijde en overal onderscheid willen maken en er naar streven rangordes aan te brengen. Er zijn topkoks maar de paus van gastronomen was Paul Bocuse. Ben je geen smulpaap dan houdt je kennis daarmee op. Er zijn vele mooie bergen. Iedereen kent de Mount Everest maar de indrukwekkende toppen in de Himalaya die slechts een paar honderd meter lager zijn kent, buiten de kleine kring van bergbeklimmers die extreme uitdagingen zoekt, bijna niemand bij naam. Mensen ondernemen ook de meest dwaze dingen om zich te onderscheiden in de poging om in enig opzicht uniek en apart te zijn. Typerend voor ons tijdperk van verveling is wellicht het *Book of records*. Het neemt vooral menselijke records op, zowel serieuze atletische records, als ook grappige records als bowlingbal stapelen, de grootste barbecue en het grootste aantal dominostenen dat in één rij stond en ononderbroken na en door elkaar omviel. Er zijn veel mensen die hun best doen om een nieuw record te vestigen om een plaats in het boek te krijgen, zoals een record soeproeren, een record das-sen breien of pannenkoeken bakken. Een ander fenomeen is de ver-

zamelwoede vanuit het idee dat men in zijn leven toch iets unieks tot stand moet brengen, dat enig is zijn soort is. Er zijn twee miljoen verzamelaars in Nederland, onder wie een groot aantal lijdt aan de verzamelzucht van vooral triviale dingen. Iedere aanwinst is een moment van vreugde of bij mislopen een reden voor intens verdriet. Hun huis puilt uit van de bierflesjes, poppen, balpennen, kurkentrekkers, flessenopeners, uilen, kabouters e.d. Eigenlijk alles kan voorwerp worden van verzamelzucht die niet zelden pathologische vormen aanneemt met vele kwalijke bijverschijnselen tot verlies van gezondheid, geld en goed toe.

De voorbeelden zijn misschien randkwesties maar kunnen toch als particuliere gevallen ons op het spoor zetten van de grote (filosofische) vragen van onze tijd zoals de uitspraak dat iedere waarheid alleen maar subjectief is en dat iedere tijd en cultuur zijn eigen waarheid kent zoals het postmodernisme betoogt. Hiermee wordt iedere waarheidsclaim onderuit gehaald. Ook de **geloofsuitspraak** dat Jezus uniek is ontkomt daar niet aan. Dat is dan al correct uitgedrukt want in een parochieblaadje las ik onlangs dat Jezus een vriend is.

Waarschijnlijk bedoelde de schrijver dat Jezus in de tijd van de romantiek als een vriend gezien werd voor de nederigen van hart of dat kinderen in vrome boekjes de kleine Jezus als hun vriendje konden beschouwen. Is het niet eenvoudiger te zeggen dat Jezus een van de grote profeten is geweest die allemaal op hun eigen manier allereerst hun volgelingen een weg gewezen hebben om betere en vrijere mensen te worden en daardoor een blijvende bron van inspiratie zijn geweest voor de grote bewegingen waaraan zij aan de wieg hebben gestaan? Geloofsuitspraken vertegenwoordigen geen aparte wereld los van geschiedenis, maatschappij en cultuur. Iedere dogmatische uitspraak beoogt een verheldering te zijn van ervaringen die weer geactualiseerd moeten worden. Niet slechts als een vaag notioneel idee maar als doorleefde waarheid die als oriëntatie, inspiratie en motivatie kan dienen om het leven met alle wederwaardigheden richting te geven. Criterium blijft het gedrag ook al laat zich dit niet altijd rechtstreeks door te kort schieten en hulpeloosheid aflezen aan getoond gedrag. Ook is het de ervaring dat mensen vaak blijven steken in intenties en gedragsverandering in de praktijk heel moeilijk is. Uiteraard kunnen de gestelde kwesties hier slechts aangestipt worden door de niet nader toegelichte stellingen dat er weliswaar geen waarheidsbevestiging buiten het subject of de kenner mogelijk is maar dat er desondanks toch waarheid aan het licht wordt gebracht en dat iedere

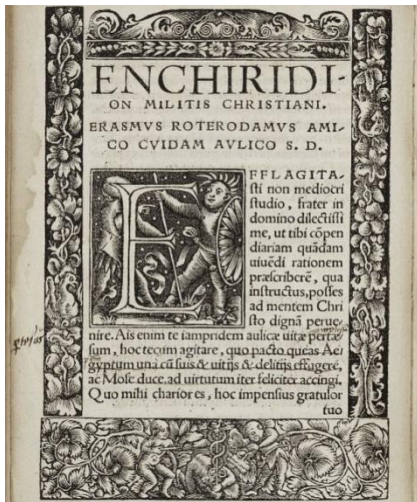
deelwaarheid of zelfs onwaarheid toch nog participeert aan de waarheid. Het volslagen relativisme zoals dit een kenmerk voor veel denken is wordt hiermee afgewezen. Te denken valt aan de stelling van de psycholoog Schwaab 'dat we [louter] ons brein zijn' en dat de veronderstelde identiteit van de mens alleen maar een construct is of het gegeven uit de biologie dat bijna alle cellen van ons lichaam in tien jaar tijd zich vernieuwd hebben, zodat we vanaf de kindertijd al een paar keer van lichaam gewisseld zijn. 'Alles is in beweging en niets is blijvend' is een ware uitspraak, maar even waar is dat verandering zonder permanentie niet denkbaar is. 'Ieder zijn of haar waarheid' is een veel gebezigde uitdrukking, die een makkelijke oplossing belooft, maar ook een dooddoener. Heel letterlijk genomen zou dit het einde betekenen niet slechts van ieder gesprek, debat en opinie maar ook van iedere vorm van communicatie en literatuur. Veelheid zonder eenheid zou slechts chaos opleveren en misverstand. Louter relativisme, subjectivisme en discontinuïteit zouden het einde betekenen van ieder verhaal en iedere waardering. Ze komen in strijd met het leven zoals dit ervaren wordt. Als ik op de maandagmorgen in het E.D. van 15 oktober een verslag van de marathon lees kan ik me verbazen over de martelingen die niet geoefende lopers met gevaar voor eigen gezondheid zich getroosten om de 42 km en 195 meter meer half dood dan levend binnen de 5 uur af te leggen. In vele opzichten is dit een prestatie gemeten naar de maatstaven van de winnaars die de monstertocht in 2 uur en 8 minuten kinderachtig te noemen en van weinig betekenis. Maar inzake betekenissen, waarderingen en zinverlening zijn de zogenaamde, te meten objectieve feiten van minder belang. De uitgereikte medaille kan een hoogtepunt betekenen en zelfs gememoreerd worden bij een laatste afscheid. Het zou echter van dwaasheid getuigen als de loper niet op een of andere manier de betrekkelijkheid van zijn prestatie zou inzien.

Zoekend naar de betekenis van de uniciteit van Jezus ontkomen we niet aan de opmerkingen die eerder gesteld zijn bij de voorbeelden van de grootste musicus, de grootste Nederlander, de grootste sportkampioen, het liefste huisdier en onze grootste liefde. Het zijn mensen die iemand boven het veronderstelde normale niveau verheffen en de grootste, de mooiste, de edelste willen bewonderen, navolgen, eren en vereren. Alle genoemde mechanismes van projectie, willekeur, mode, cultuur, geschiedenis, verbeelding en vooral de gedeelde ervaringen van lief en leed, blijven een rol spelen. Daar valt niet aan te ontkomen. Ja ook toeval, maar hier ook geen toeval zonder noodzaak.

Alles kan gereduceerd worden tot toeval. Ons eigen bestaan en ook de wordingsgeschiedenis van de planeet aarde. Als de zon 10.000 km verder of dichterbij of verder van de aarde had gestaan was het leven zoals het zich ontvouwd heeft niet mogelijk geweest. De opwerping vanuit het idee dat als men in het midden oosten was geboren Mohammed de eerste profeet genoemd zou hebben is een drogreden omdat men een feit verwisselt met een onmogelijke veronderstelling. Als je als ezel was geboren had je gebalkt en hooi gevreten.

De sterke liefste moeder uit de kinderjaren is een andere persoon dan de oude moeder die tobt met haar geheugen en gedesoriënteerd is en toch dezelfde of de gestorven moeder die leeft in de herinnering. De Messias van de eerste christengemeente was een andere figuur dan de logos uit de tijd van het oosters christendom, de lijdende Godmens uit de middeleeuwen, de enige zaligmaker van de reformatie, de voorbeeldige ethische mens van de Verlichting en de eye-opener, icoon van de moderne tijd of de van Geest vervulde mens uit de remonstrantse belijdenis. Hoewel deze beelden niet volledig te harmoniseren zijn en er dus eerder van een stamelende, gefragmenteerde dan een rotsvaste christologie gesproken moet worden is de veronderstelling dat er bij alle discontinuïteit toch ook continuïteit aanwezig is. Hetzelfde anders, wil een betekenis door de wisselende culturen heen overgeleverd worden dan dient ze van uit het veranderende levensgevoel geactualiseerd te worden. Vergelijkingen met andere godsdienststichters zoals Boeddha, Confucius en Mohammed kunnen door het nagaan van overeenkomsten en verschillen het unieke van Jezus aan het licht brengen vooral wat betreft de rol van het lijden, maar zonder commitment blijven het objectieve maatstaven die geen verandering van gedrag met zich meebrengen.

De belijdenis dat in het leven van Jezus de menslievendheid van God zichtbaar is geworden geldt alleen voor diegenen die bereid zijn in zijn woord Gods woord, in zijn optreden Gods handelen, in zijn weg God als gids, in zijn kruis Gods medelijden met het grote en kleine lijden van de wereld te zien. Net als in de persoonlijke relaties zijn hier kenmerken van duurzaamheid, trouw en de gedeelde ervaringen van lief en leed van belang. De grote toetssteen om Jezus als uniek te beschouwen blijft de navolging of het handelen overeenkomstig het christelijk geloof. Verschillen in belijden, vieringen en tradities zijn met het oog op 'het Grote Gebod' eigenlijk kinderachtig te noemen.



Waar het bij geloven echt op aankomt.
Het Enchiridion (handwijzer) van Erasmus.

Bovenstaande gedachten, toegegeven vanwege de complexiteit niet altijd even gestroomlijnd met elkaar verbonden en soms wild geformuleerd, zijn niet bedoeld als een christologie voor dummies. Ze beogen slechts de aandacht te richten op makkelijk in de mond genomen uitspraken die bij nader inzien toch niet zo vanzelfsprekend zijn. Het in de titel gestelde vraagteken blijft.

Harry Raap

BERICHTEN UIT ZUID-LIMBURG

Secretariaat Remonstrantse Kring Zuid-Limburg:
de heer Hub Bos, Brunner Bron 21, 6441 GX Brunssum
tel. 045 524 26 18
e-mailadres: h-bos@ziggo.nl



*Eenheid in het nodige
Vrijheid in het onzekere
In alles de liefde*

KERKDIENTEN

Zondag 28 oktober 10.30 uur
Gemeenschappelijke dienst met de Protestantse Gemeente Geleen
Voorganger: ds. S. Van Zeeland-van Cassel
Ontmoetingskerk, Emmaplein 50, Geleen

Zondag 25 november 10.00 uur
Gemeenschappelijke dienst met de Protestantse Gemeente Eijsden
Voorganger: prof. dr. J.F. Goud
Protestantse Kerk, Wilhelminalaan 1, Eijsden

zie ook: <http://remonstrantenlimburg.nl/kerkdiensten-2018/>

400 JAAR SYNODE - 11 NOVEMBER DIENST

Historische dag in Dordt: na 400 jaar reiken we elkaar de hand

Op 11 november organiseren de Grote Kerk gemeente Dordrecht en de Remonstrantse gemeente Dordrecht samen een dienst in de Grote Kerk van Dordrecht.

400 jaar geleden werd in deze kerk de Dordtse Synode geopend en in deze dienst willen we stilstaan bij de 400 jaar die er sindsdien verstrekken zijn.

De geschiedenis in vogelvlucht

Polarisatie is van alle tijden. Vierhonderd jaar geleden liep het hoog op tussen de zogenaamde 'rekkelijken' en 'preciezen'. In de Hollandse steden van de jonge republiek der Nederlanden werd de sfeer steeds grimmiger tussen remonstranten en contra-remonstranten. Om de zaak niet uit de hand te laten lopen, stelden de stadsbestuurders zelfs 'waardgelders' (een eigen leger) aan die de twistende gelovigen uit elkaar moesten houden. Prins Maurits maakte daar in 1617 als stadhouder (en hoofd van de legerleiding) een einde aan, verving een groot deel van de stadsbesturen en belegde een synode in Dordrecht om de religieuze verdeeldheid te beëindigen en voor eens en altijd duidelijkheid (en rust) te scheppen.

De uitkomst van deze synode in het voorjaar van 1619 is vastgelegd in de zogenaamde Dordtse Leerregels, die vooral een antwoord was op de vijf Remonstrantse punten. De contra-remonstranten kregen daarmee het gelijk aan hun kant. De remonstrantse predikanten moesten een 'acte van cessatie' ondertekenen, waarin zij onder meer afstand namen van hun ambt en de remonstrantse leer. Zij die weigerden werden verbannen (een tiental prominente remonstranten, waaronder dominee Uyttenbogaert). Kort na de synode werd landsadvocaat Johan van Oldenbarneveld onthoofd en Hugo de Groot in Slot Loevestein levenslang gevangen genomen. Binnen enkele decennia verschenen er weer remonstranten in de republiek, maar formeel is deze breuk nooit gerepareerd.

Waarom dit evenement?

We organiseren dit evenement omdat het in november exact 400 jaar geleden is dat de Synode in Dordrecht bijeen werd geroepen. De plek waar de synode werd geopend – de Grote Kerk of OLV Kerk – bestaat nog steeds. Met elkaar willen we laten zien dat de Remonstranten er nog steeds zijn en dat het anno 2018 wel mogelijk is om samen te geloven, elkaar de vrijheid te gunnen om anders te denken en dat wij verdraagzaam naar elkaar kunnen luisteren zonder vooroordeel.

Programma

10.00 Een delegatie van remonstranten in 17e eeuwse kleding vaart de stad Dordrecht binnen.

Aan de kade worden zij opgewacht door de verzamelde broeders uit Nederland. Gezamenlijk wandelen zijn naar de Grote Kerk.

10.30 Presentatie rond de akte van Cessatie.

11.00 Gezamenlijke dienst Grote Kerkgemeente en de Remonstranten Dordrecht.

Thema: *vrijheid en verdraagzaamheid*.

12.15 Lunch in de Grote Kerk

14.00 Middagprogramma (in twee groepen)

Mogelijkheid tot bezoek aan tentoonstelling *Werk, bid en bewonder* over kunst & Calvinisme of bezoek aan *Te kunst & te keur* in het Hof van Nederland.

en

een 17e eeuws concert van het De Witt Consort in de Remonstrantse kerk aan de Cornelis de Wittstraat.

Kosten

Zowel in de Grote Kerk als in de Remonstrantse Kerk zorgen wij dat er iets te eten en te drinken voor u is. Remonstranten krijgen korting op de toegang van de musea, maar neem uw Museumjaarkaart ook mee als u die bezit.

Vraag aan u

We hopen van harte dat u aan deze historische dag in Dordt wilt bijdragen en deelnemen. Graag hoor ik zo snel mogelijk van u met hoeveel mensen u ongeveer de Remonstrantse delegatie in Dordrecht wilt opwachten aan de kade. Mocht u over 17e eeuwse kleding beschikken, dan mag u die natuurlijk op die dag dragen. Heeft u belangstelling om kleding te huren, dan kunnen wij hierin bemiddelen.

Aanmelden kan via projecten@remonstrant.nl

AGENDA EINDHOVENAGENDA EINDHOVEN

* betekent: bijeenkomst in de kerk, Dommelhoefstraat 1^A, Eindhoven

November

zaterdag 3 10.30 uur	Proponentsexamen Rachelle van Andel	zie pag. 7
dinsdag 13 14.30 uur	Leren van Luther locatie: zie pag. 12	zie pag.11
donderdag 15 *12.00 uur	Mannenlunch, inlichtingen bij de heer J.D.B. Veldkamp, tel. 040 243 1753	
donderdag 15 *18.00/19.00 uur	DoReLu Bijbelkring	zie pag.12
donderdag 15 20.30 uur	Toneelkring	zie pag.12
vrijdag 16 *18.00/19.15 uur	Filmkring	zie pag.13
dinsdag 20 *14.00 uur	Vrouwencontact	zie pag. 15

KERKDIENTEN EINDHOVEN

Op verzoek kan er tijdens de dienst op zondag voor kinderopvang worden gezorgd. Vooraf een telefoontje naar (040 241 1992) is hiervoor voldoende.

November

4 nov	11.00	mw. R. Phaff collecte: Christian Peacemaker Team	DO
11 nov	11.00	prof. dr. B. Becking collecte: de Eik	
18 nov	15.30	mw. ds. R. van Andel mw. ds. S. Coenradie collecte: de Eik	FEESTELIJKE DIENST zie pag. 6
25 nov	11.00	mw. ds. S. Coenradie collecte: de Eik	HERDENKING OVERLEDENEN DoRE
2 dec	10.30	mw. ds. A-C Thimm- Stelwagen collecte: nog niet bekend	1ste ADVENT DOReLu

Wie niet naar de kerk gaat, kan aan de collecte bijdragen door overmaking van een bedrag op rekening NL 03 ABNA 047 18 46 724 ten name van Remonstrantse Gemeente Eindhoven onder vermelding van het collectedoel.

REMONSTRANTSE GEMEENTE EINDHOVEN

KERKGEBOUW: Dommelhoefstraat 1^A, Eindhoven, tel. 040-2442 393

WEBADRES: <http://eindhoven.remonstranten.nl>

PREDIKANT: ds. S. Coenradie, tel.nr. 06 2189 3485

e-mailadres: s.coenradie@hotmail.com

SECRETARIAAT:

Mw. M.J. Teunissen, Tourslaan 31, 5627 KW Eindhoven,
tel. 040 248 4280 e-mail: margriet.teunissen@12move.nl

FINANCIËLE ADMINISTRATIE:

J.G. Sander, Jan Stuytweg 4, 5624 KV Eindhoven, tel. 040 243 3221

e-mail: jgsander@gmail.com

REK.NR. NL 03ABNA 047 18 46 724

ten name van Remonstrantse Gemeente te Eindhoven

KRING ZUID-LIMBURG

voorzitter: H.W. Overbosch, tel. 043 321 06 25

secretaris: H. Bos, tel. 045 524 26 18

penningmeester: J. Muysken, tel. 043-3500 309

LEDENADMINISTRATIE

H.A.M. Raap, Vloeteind 37, 5502 PT Veldhoven, tel. 040 252 87 13

e-mail: harry.raap@iae.nl

(wijzigingen aan dit adres sturen!)

VENSTERS OPEN

REDACTIE:

Mw. A.Leunis, H.Raap en mw. F.A.W.I.Wijnheijmer-Kuiper

KOPIJ uiterlijk de 15^{de} van de maand

zenden naar: Braambes 2, 5708 DB Helmond (tel. 0492 524 904)

of per e-mail (via een bijlage): f.a.wijnheijmer@planet.nl

tevens zenden naar harry.raap@iae.nl en a.leunis@upcmail.nl

Voor **Zuid Limburg** naar:

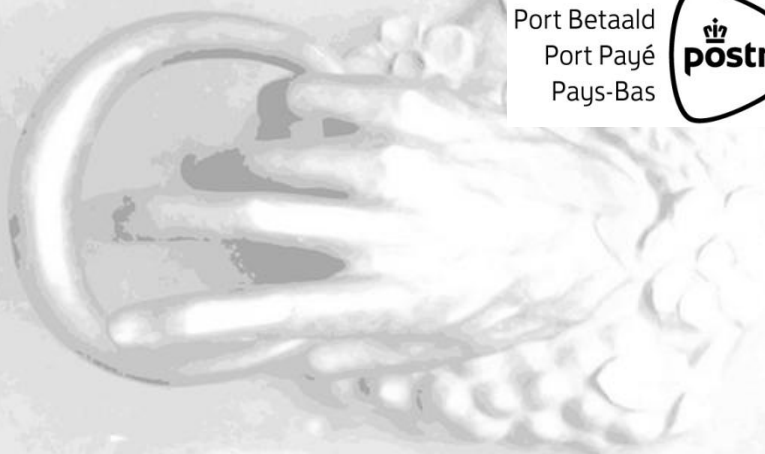
J. Muysken, Laan van Brunswijk 79, 6212 HD Maastricht,

tel. 043-3500 309; e-mail: joan.muysken@gmail.com

ABONNEMENT: € 20,00 per jaar (voor leden en vrienden gratis);
digitale versie kan gratis worden toegezonden.

Overmaken op rekening NL 03 ABNA 047 18 46 724 ten name van
Remonstrantse Gemeente te Eindhoven o.v.v. *Vensters Open*.

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas



Afzender:
5613 EL 1A